

Gi oss en rettferdig og likere nettleie

Vi er av den klare oppfatning at regjeringen nå må levere på regjeringserklæringens punkt om likere nettleie for alle forbrukere. Vi trenger en reell utjevning av nettleien som hensyntar at det er store forskjeller i topografi, geografi og antall kunder å fordele regningen på. I dagens urettferdige prissystem er nettleien dyrere i Sogn og Fjordane der det flyter over av kraft, enn i Oslo uten nevneverdig kraftproduksjon. Slik kan det ikke fortsette.

I Regjeringserklæringen heter det at Regjeringen skal «utrede og fremme tiltak for å utjevne nettleien for alle forbrukere gjennom et mest mulig effektivt organisert strømnnett». Nå foreligger RME's rapport og denne skal oversendes OED innen 20 januar. Rapporten foreslår først og fremst at det gis et tilskudd til områder med høy nettleie. Rapporten har ingen klar oppfatning om omfanget av tilskuddet eller hvordan dette skal finansieres. Dette er et politisk anliggende slik vi oppfatter RME.

Ja da får politikerne levere. Og regjeringen har varslet i statsbudsjettet at saken skal behandles i løpet av våren. Dette endrer seg neppe med Frps avgang fra regjeringen i og med at Regjeringen opplyser at de skal fortsette å styre etter Granavoldenerklæringen. Men med Frps avgang bør dette punktet kunne bli enklere enn det var med Frp i regjeringen, da den største opposenten mot likere nettleie var nettopp Frp, mens Krf var og er i den andre enden. Litt om hvorfor det må leveres på dette punktet nå:

- Nett kunder av selskaper med relativt sett få kunder, krevende topografiske og klimatiske forhold har som hovedregel høyere og tidvis langt høyere nettleie enn gjennomsnittsløen i Norge. Disse selskaperes kunder må tilgodeses med lavere nettleie.
- Det er kun deler av kostnadene nettkundene møter, som nettselskapene kan påvirke gjennom økt effektivitet. Dette betyr at selv supereffektive selskaper som for eksempel Nord-Salten Kraft kan ha blant landets høyeste nettleie. Dette er urimelig og urettferdig.
- Enkelte selskaper tar nasjonalt ansvar for elektrifiseringen av Norge, blant annet gjennom tilrettelegging for ny produksjon og tilknytting av batteriteknologi for fergetrafikk. Disse kostnadene ligger i stor grad igjen lokalt og betales av de lokale nettselskapers kunder. Dette er urimelig og urettferdig.
- Vannkraftproduksjonen skjer i distrikts- Norge, og i mange kommuner hvor nettleien er høyest ligger store produksjonsanlegg. Herfra overføres store kraftmengder til sentrale strøk, og hvor nettleien er blant landets laveste. Disse kjensgjerninger viser en stor avstand mellom de reelle verdistrømmer i Norge og hvordan regelverket for beregning av nettleien påfører distriktene høye nettleier. Det oppleves sterkt urettferdig at områder med «kortreist kraft» skal måtte betale vesentlig mer i transportkostnader enn sentrale strøk.

Begrunnelsen for hvorfor regjeringen nå må levere på dette punktet synes soleklar. Likevel, det er to anførsler vi gjerne hører fra de som ikke ønsker likere nettleie. Det ene er at selskapene bør konsolideres og på den måten utligne forskjellene i nettleien og det andre er at en slik ordning kan påvirke effektiviteten til selskapene negativt. Ingen av disse tilnærmingene holder.

Når det gjelder fusjoner er dette et større spørsmål for ethvert selskap der en rekke forhold må ses på og veies før det eventuelt tas en slik beslutning. Men hva likere nettleie angår er det likevel slik at med fusjoner vil man først og fremst flytte grensen for hvor det er lavere og høyere nettleie, ikke fjerne forskjellen. Ønsker man det må til slutt stå igjen med ett selskap. Det tror vi ingen ønsker seg. Stor ulikhet i nettleien kan for øvrig like gjerne stoppe fusjonen som å fremme denne. Det har vi sett ved flere anledninger blant annet i Trøndelag og i Lofoten.

Når det gjelder påstanden om at en utjevning eller tilskuddsordning kan svekke insentivene til kostnadseffektivitet bør en merke seg følgende. Det er liten sammenheng mellom kostnadene til selskapene og størrelsen på tariffen. Det er antall kunder å fordele regningen på, samt forskjeller i topografiske forhold som er hovedårsaken til ulik nettleie. Dessuten er det NVEs reguleringsmodell DEA-modellen som regulerer inntektene til selskapene og selskapenes kostnadseffektivitet. Dersom selskapene ikke driver kostnadseffektivt, vil de få mindre i avkastning til eierne om noen, og de vil over tid bli borte som selskaper om de ikke tar kostnadseffektiviteten på alvor. Dette helt uavhengig av en form for tilskuddsordning. Vi vil også bemerke at om NVEs påstand var korrekt, ville selskapene i dag som har en gjennomsnittstariff eller en tariff lavere enn dette, ikke hatt tilstrekkelig incentiver til å drive effektivt og på den bakgrunn brukt mer penger enn de ellers ville gjort. Slik er det åpenbart ikke.

Vi mener at det er riktig med en utjevning i størrelsesorden 500 millioner kroner for å sikre en reell utjevning av nettleien. 500 millioner kroner utgjør kun 2,6% av den samlede ramme på ca. 19 milliarder eksklusive Statnetts kostnader og utgjør en stor forskjell for nettkundene prismessig i distrikts-Norge. Pengene kan eksempelvis hentes inn gjennom at deler av Elavgiften henføres til dette formålet. Det må uansett legges til grunn en bærekraftig modell uavhengig av hvordan den finansieres.

Sign:

Sign:

Sign:

Jan Olav Andersen

Torfinn Opheim

Knut Lockert

El og IT – forbundet

LVK

Distriktsenergi